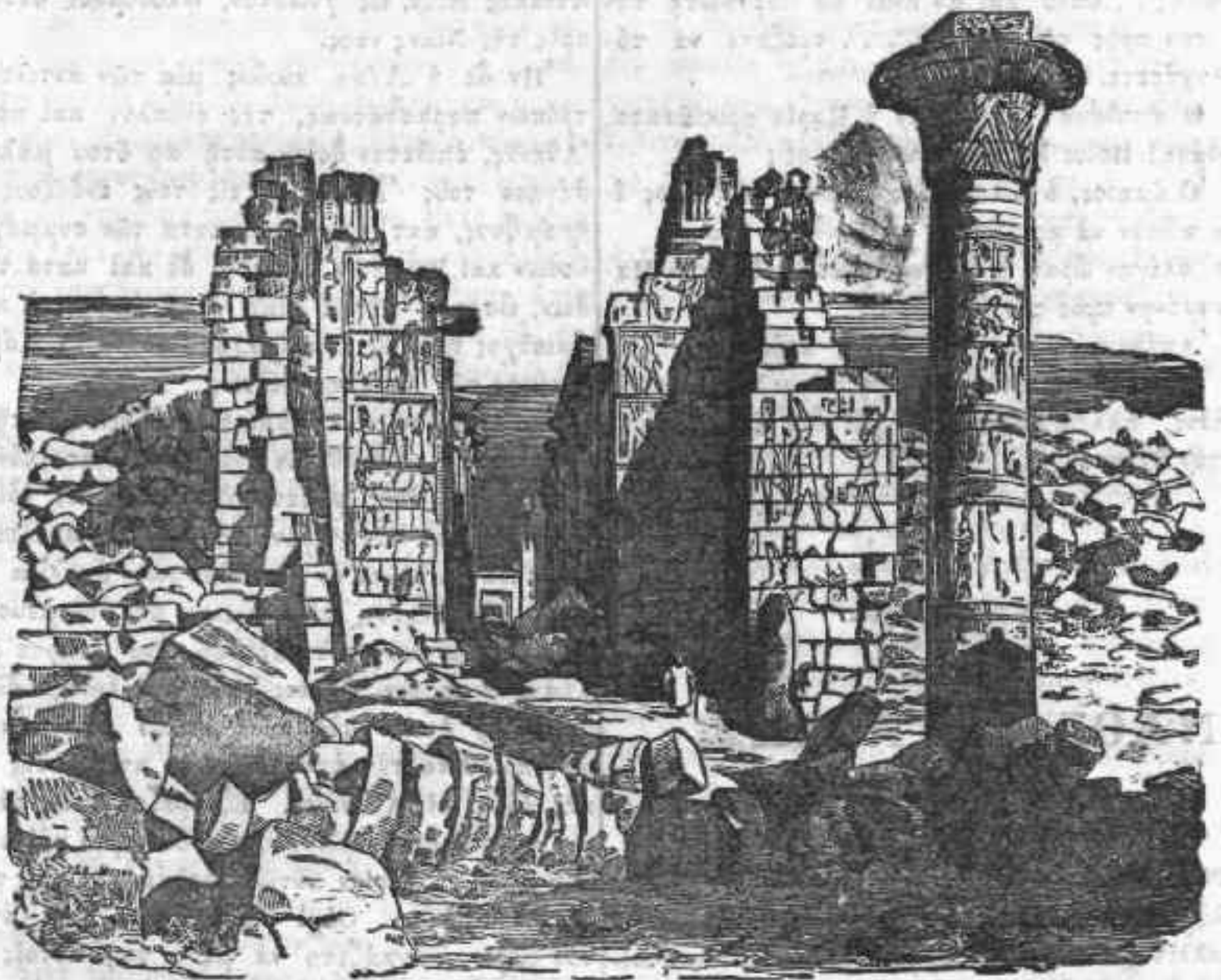

κοσμητικά μέρη τοῦ θριγκοῦ, ἦτοι τὰ κυμάτια, αἱ ἐπικρανίτιδες καὶ τὰ ἄλλα ἐκασμοῦντο διὰ ἀνθεμίων ζωγραφιστῶν, ὧν πολλὰ ἴχνη εἰσὶν εὐδιάκριτα ἐτι, τὴν δὲ ζωφόρον περίε τοῦ ναοῦ διαποικίλλον γλυπταὶ παραστάσεις μικρῶν μὲν διαστάσεων, ἀλλ' ἐργασίας ἐντυλιεστάτης. Ἡ ἐποχὴ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἡμισθουπέδου ὑπότινων, ἐξ αἰτίας αὐτῶν τούτων τῶν συμπλεγμάτων τῆς ζωφόρου, ἄτινα, παριστῶντα μάχας Ἑλλήνων κατὰ βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων καθ' Ἑλλήνων, ἐξηγήθησαν ὡς ἡ ἐν Εὐρυμέδοντι μάχη, ἐν ἧ μετὰ τῶν Περσῶν συνελάχουν καὶ οἱ περαιοῖκοι ντες Ἕλληνας κατὰ τῶν Ἀθηναίων ὑποτέθη ἐπομένως ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἀνηγέρθη πρὸ τῶν Περικλείων ἔργων, εἰς ἀπομνημόνευσιν τῆς νίκης τοῦ Κίμωνος.

ὅπερ εἶναι προφανῶς ἐναντίον τῆς ἀληθείας. Τὰ Προπύλαια, ἐκτὸς ὅτι ἦσαν ἡ εἰσοδος πρὸς τὰ ἱερά τῆς πολιοῦχου τῶν Ἀθηνῶν, ἦσαν συγχρόνως καὶ ἡ εἰσοδος πρὸς τὴν ὄχυράν αὐτῶν ἀκρόπολιν· διὰ τοῦτο οὐ μόνον καλλιτεχνικῶς, ἀλλὰ καὶ ὄχυρωματικῶς ἔπρεπε νὰ ᾖναι διασκευασμένα· κατὰ τὰς ἀξιώσεις ὅμως τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς, τὰ ἀριστερὰ πάντοτε τῶν εἰσόδων κατασκευάζοντο ὄχυρῶτερα, ὅπως παρατάτῃ ὁ πολιορκούμενος τὰς πλείστας δυνάμεις του· κατὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἐπιόντος ἐχθροῦ, ἦτις ὑπὸ τῆς ἀσπίδος ἀραχτος οὔσα, ἦτον τὸ ἀσθενέστερον αὐτοῦ μέρος. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ τῶν προπυλαίων ἐξετάθη εἰς τὰ ἐμπρὸς διὰ τοῦ προχώματος ἐφ' οὗ ἀνηγέρθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ ἐκεῖ πα-

Ἐρείπια τοῦ Καρνάκ.

Ἄλλ' οὔτε ἡ ἐξηγήσις αὕτη τῶν παραστάσεων τῆς ζωφόρου φαίνεται πιθανή, οὔτε τὸ ἐξ αὐτῆς συμπέρασμα. Ἄν ὁ κομψὸς, ὁ σύμμετρος, ὁ χαριεὺς οὗτος νεῖσκος εἶναι προγενέτερος τοῦ Φειδίου, τότε οὗτος ὁ θεωρούμενος ὡς πατὴρ πάσης καλλιτεχνίας, κατ' οὐδὲν σχεδὸν προήγαγεν οὔτε τὴν ἀρχιτεκτονικὴν οὔτε τὴν γλυπτικὴν πέραν τῶν προκατόχων αὐτοῦ, ὅπερ δὲν εἶναι ἀληθές, διότι πολλὰς ἔχομεν ἀποδείξεις ὅτι πρὸ αὐτοῦ ἡ τέχνη δὲν εἶχεν ἐτι ἐνταλῶς διαρρήξει τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς σπάργματα· δεῦτερον δὲ πρέπει νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ ναὸς τῆς Νίκης ὠκοδομήθη ἄνευ μὲν θρησκευτικῆς σφέσεως πρὸς τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἱερόν, διότι ὁ Παρθενῶν δὲν εἶχεν εἰτέτι ὠκοδομηθῆ, καὶ τὸ ἐκτισμένον, ἂν ὑπῆρξέ ποτε, δὲν ὑπῆρχε πλέον, κτεν ὑπὸ τῶν Περσῶν· ἄνευ δὲ σχέσεως καλλιτεχνικῆς πρὸς τὰ Προπύλαια,

ραταταγμένοι οἱ Ἀθηναῖοι, ὀπίσω θεωρακίου καταγλύφου, ἐδύναντο νὰ προσβάλωσι δεξιόθεν τοὺς ἀνερχομένους ἐχθρούς. Ἐκ πάντων τούτων τῶν λόγων πειθόμεθα, ὅτι ὁ ναὸς τῆς Νίκης, ἀντὶ ν' ἀφαιρῇ οὐδὲν ἐκ τῆς δόξης τοῦ Φειδίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν καλλιτεχνῶν, συμπληροῖ ἐξ ἐναντίας αὐτὴν, ἀνεγερθεὶς συγχρόνως μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτῶν ἀριστουργημάτων, καὶ ἀνέκων εἰς τὸ σύνολον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς αὐτῶν ἐπινοίας. Τὸ ἐν αὐτῷ ἄγαλμα ἦν ἔργον τοῦ Καλκίμιδος, γλύπτου σχεδὸν συγχρόνου τοῦ Φειδίου, ἢ καὶ ὀλίγον προγενεστέρου αὐτοῦ, ἐν ἧ περιπτώσει τὸ ἄγαλμα, ὡς τοῦτο πολλάκις συνέβαιεν, ὑπῆρχε πρὸ τοῦ ναοῦ, καὶ ὁ ναὸς ὠκοδομήθη διὰ τὸ ἄγαλμα. Τὰ δὲ γλυπτικά τῆς ζωφόρου κοσμήματα φαίνονται παριστῶντα οὐχὶ τὴν ἐν Εὐρυμέδοντι νίκην, ἐν ἧ ὁ κατὰ τῶν περαιοῦν Ἑλλήνων ἀγών